

ข่าวสาร ด้านยาและผลิตภัณฑ์สุขภาพ

ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๑๕๘ ประจำเดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

ความรู้เรื่อง ฤทธิ์บรรเทาปวดของยาพาราเซตามอล

ยาพาราเซตามอล(paracetamol) หรือ อะเซตามิโนเฟน(acetaminophen) เป็นยาแก้ปวดลดไข้ที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย หาซื้อได้ง่าย และมีความปลอดภัย เมื่อใช้ยาอย่างถูกวิธี สามารถออกฤทธิ์บรรเทาปวดจากสาเหตุต่างๆได้ เช่น การปวดศีรษะ การปวดกล้ามเนื้อ เคล็ด ขัด ยอก หรือปวดจากข้อเข่าเสื่อม โดยเมื่อใช้ในรูปแบบยาเดี่ยว ยาพาราเซตามอลจะมีฤทธิ์บรรเทาปวดได้จำกัด เฉพาะในระดับอ่อนถึงปานกลางเท่านั้น

อย่างไรก็ตาม ยาพาราเซตามอลอาจไม่ใช่ยาที่เหมาะสมสำหรับการรักษาอาการปวดบางประเภท เช่น

- ▶ อาการปวดขั้นรุนแรง เช่น ปวดจากแผลผ่าตัดใหญ่หรือจากมะเร็ง ซึ่งการประเมินความปวดอย่างง่ายวิธีหนึ่ง คือ การให้คะแนนความปวด จาก 0 ถึง 10 โดยให้เลข 0 แทนความรู้สึกที่ไม่มีอาการปวดอยู่เลย และ 10 แทนความรู้สึกปวดมากที่สุดเท่าที่จะจินตนาการได้ หากประเมินแล้วความปวดอยู่ที่ช่วงตัวเลข 7-10 หมายถึง อาการปวดขั้นรุนแรง การใช้ยาพาราเซตามอลเพียงตัวเดียวเพื่อบรรเทาปวด จะไม่สามารถรักษาได้(แม้จะเพิ่มปริมาณยาเกินขนาดที่แนะนำ) ผู้ป่วยควรพบแพทย์เพื่อรับการรักษาที่เหมาะสมต่อไป

ไม่รู้สึกรู้สึกปวด

ปวดมากที่สุด

- ▶ อาการปวดที่มีลักษณะอาการแบบแปลกๆ เช่น ปวดแสบปวดร้อน เสียแปลบเป็นพักๆ ปวดเหมือนเข็มเล็กๆทิ่มแทง ปวดเหมือนไฟซ็อต ปวดร้าวไปที่บริเวณอื่นๆซึ่งอาจเกิดจากเส้นประสาททำงานผิดปกติ อาจรู้สึกปวดร่วมกับอาการชา โดยอาการดังกล่าวมักปวดเรื้อรัง การใช้ยาพาราเซตามอลติดต่อกันเป็นเวลานานอาจเสี่ยงทำให้เกิดความผิดปกติที่ตับได้ ดังนั้นผู้ป่วยควรพบแพทย์เพื่อรับการรักษาอย่างถูกต้อง

- ▶ อาการปวดศีรษะที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง หากใช้ยาพาราเซตามอลติดต่อกันมากกว่า 15 วันต่อเดือน เป็นเวลา 2-3 เดือนอย่างต่อเนื่อง จะเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิด“โรคปวดศีรษะเหตุใช้ยาเกิน(Medication Overuse Headache)”ได้ ดังนั้นหากพบอาการปวดศีรษะไม่เกรน มากกว่า 3-4 ครั้งต่อเดือน หรือปวดศีรษะจากความเครียดเหมือนถูกบีบรัดมากกว่า 15 วันต่อเดือนควรพบแพทย์เพื่อรับการรักษาต่อไป

คำแนะนำการใช้ยาพาราเซตามอลสำหรับฤทธิ์บรรเทาปวดอย่างปลอดภัย

★ รับประทานยาตามขนาดยาที่แพทย์กำหนด และไม่ควรใช้เกินขนาดยาที่แนะนำ โดยขนาดยาสำหรับผู้ใหญ่ที่องค์การอาหารและยาของสหรัฐอเมริกา(USFDA) แนะนำไว้ในปัจจุบัน คือ ครั้งละไม่เกิน 650 มิลลิกรัม ขนาดยาสูงสุดต่อวัน คือ 2,600 มิลลิกรัม และไม่ใช้ติดต่อกันเป็นเวลานานมากกว่า 5 วัน เพื่อลดความเสี่ยงของการใช้ยาพาราเซตามอลเกินขนาดโดยไม่ตั้งใจ ซึ่งจะเสี่ยงทำให้เกิดความเป็นพิษต่อตับได้ง่าย

★ ควรทำการปรึกษาแพทย์หรือเภสัชกรก่อนที่จะมีการใช้ยาพาราเซตามอล ทั้งในผู้ที่มีโรคประจำตัว โดยเฉพาะโรคตับ และผู้ที่มีประวัติการดื่มแอลกอฮอล์อย่างสม่ำเสมอ และควรหลีกเลี่ยงการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ระหว่างที่มีการใช้ยาร่วมด้วย

★ ควรใช้ยาพาราเซตามอลภายใต้การดูแลของแพทย์ หากมีการใช้ยาบางชนิดร่วมด้วย เช่น ยารักษาวัณโรค เช่น rifampin หรือ ยารักษาโรคลมชัก เช่น phenytoin, carbamazepine และ phenobarbital ยาเหล่านี้อาจทำให้พิษต่อตับของยาพาราเซตามอลได้มากขึ้น หรือยาพาราเซตามอลอาจเพิ่มฤทธิ์ของยาบางชนิด เช่น warfarin ซึ่งเป็นยาป้องกันการแข็งตัวของเลือดได้

★ ในกรณีที่ใช้อยู่หลายชนิดร่วมกัน ควรตรวจสอบชื่อสามัญทางยาของยาที่ใช้เพื่อให้มั่นใจว่ามี พาราเซตามอล (paracetamol) หรือ อะเซตามิโนเฟน (acetaminophen) อยู่ในยาแต่ละชนิดหรือไม่ เพื่อป้องกันการได้รับพาราเซตามอลเกินขนาด เพราะมีหลายชื่อการค้าที่มีพาราเซตามอลแฝงอยู่ โดยเฉพาะยาสูตรผสมรักษาโรคหวัด เช่น Tuffy® และ Decolgen® หรือยาสูตรผสมแก้ปวด เช่น Norgesic® และ Ultracet® การได้รับยาเหล่านี้ซ้ำซ้อนกันหลายชนิดอาจเป็นเหตุให้ได้รับยาพาราเซตามอลเกินขนาดโดยไม่ตั้งใจได้

ดังนั้นในกรณีที่ประชาชนสงสัยหรือไม่แน่ใจในขนาดยารวมของพาราเซตามอลที่ใช้ควรมายามาปรึกษาเภสัชกร

เอกสารอ้างอิง :

1. พาราเซตามอล (paracetamol) รักษาปวดได้ทุกอย่างจริงหรือ? , อาจารย์ ภก. พงศธร มีสวัสดิ์ดม, แหล่งสืบค้น <http://www.pharmacy.mahidol.ac.th>; วันที่สืบค้น 26 พฤศจิกายน 2558
2. เตือนรับลดขนาด ยาพาราเซตามอล (paracetamol) สูงสุดต่อวัน ลดความเสี่ยงต่อการเกิดความเป็นพิษต่อตับ, ภญ. ศยามล สุขษา, แหล่งสืบค้น <http://www.pharmacy.mahidol.ac.th>; วันที่สืบค้น 26 พฤศจิกายน 2558

ภาพประกอบ : <http://nobleDoctors.com> และ <http://dir.indiamart.com> , ผู้ตั้งบทความ : ภญ.ธีรนต์ตรา เนตรโพธิ์แก้ว , E-mail : vck_rx@hotmail.com